

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Sannerudsskolan 7–9 i Kils kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Sannerudsskolan. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Sannerudsskolan i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning med varierade arbetsformer så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i låg utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Organisera så att elevernas val av materialinriktning görs medvetet och underbyggt utifrån ett jämställdhetsperspektiv.
- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 9 december 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:12691) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ återkoppling.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. En lärare i materialinriktningen textil uppger att hen brukar inleda med att presentera materialet och de tekniker eleverna ska arbeta med. Läraren berättar att hen ofta gör egna filmer för att visualisera en viss teknik eller ett moment, men tar också fram skriftliga arbetsbeskrivningar med bilder som eleverna arbetar efter. I årskurs 9 arbetar elever exempelvis med att sy en tröja. Läraren berättar att hen då inleder med att presentera olika tyger som eleverna kan använda och sedan visar en film om hur t-shirtar tillverkas, för att därefter gå igenom mönsterkonstruktion. Lärare i materialinriktning trä och metall uppger att hen vid inledningen av nya projekt brukar visa elevexemplar från tidigare elever för inspiration, men att elever också kan söka efter uppslag till idéer

på internet eller i böcker. Läraren berättar att hen ofta inleder nya moment med genomgångar för att exempelvis visa nya tekniker eller lära elever ta fram ritningar med mått. Läraren uppger vidare att eleverna prövar tekniken och betonar att det är metoden och tekniken som är viktig i arbetsprocessen, inte själva slutprodukten. Först därefter påbörjar eleverna att självständigt tillverka sitt föremål efter en skriftlig arbetsbeskrivning. Såväl lärare som elever beskriver att eleverna löpande får stöd och uppmuntras att pröva och ompröva olika tillvägagångssätt för att lösa en uppgift på. Lärare ställer frågor som "hur tänker du göra?", "vad är nästa steg?" eller "har du en målbild?". En elev berättar att lärare kan ge olika alternativ på lösningar att välja på, eller att elever kan kombinera lärarens tips med sina egna idéer. En lärare i materialinriktningen trä och metall ger exempel från en elev som tillverkade en hylla. Eleven ville först inte ha en baksida på hyllan men lade i efterhand till både baksida och lådor. Läraren uppger vidare att det är en kreativ process där eleven har reflekterat och vidareutvecklat sin idé.

Lärarna ger eleverna stöd och återkoppling under pågående arbetsprocess. Både lärare och elever berättar i intervjuer att lärare löpande visar och instruerar eleverna i hur de kan lösa olika problem. Lärarna uppger i intervju att de visar och instruerar elever i hur de kan lösa olika problem utan att ta över uppgiften. Lärare i materialinriktningen textil uppger att hen brukar fråga eleverna vad de behöver hjälp med, vad de funderar på, eller vad de behöver göra för att komma vidare. Läraren säger att hen vill ge eleverna utrymme att först tänka på egen hand. Av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärare ger eleverna återkoppling genom att ha en dialog med eleverna om var de befinner sig, vad nästa steg är, om något är svårt och vilka möjligheter som finns i den fortsatta arbetsprocessen. Vid Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktning trä och metall gör en elev en infogning i trä efter en förlaga. Eleven arbetar självständigt och prövar olika storlekar på borrhåror och stämjärn för att få ett så precist resultat som möjligt. Vid några tillfällen resonerar eleven med läraren om alternativa vägar framåt. Läraren presenterar olika förslag som hjälper eleven att bestämma sig för hur hen vill gå vidare.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande, men att elever endast i viss utsträckning får dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. Lärare uppger att elever i årskurs 7 och 8 får samma typ av uppgift och att elever i årskurs 9 får välja vad de vill tillverka som slutprojekt. Såväl lärare som elever beskriver att eleverna kan påverka

svårighetsgraden på sina alster genom att välja en mer eller mindre avancerad design. I materialinriktningen textil uppger läraren att hen oftast börjar med att visa den enklaste metoden men att det också finns mer avancerade varianter att utmana elever med, såsom lägga till fickor, dragkedja, huvor eller tryck med egen design. Elever uppger att det oftast är tydligt vad som utgör olika svårighetsnivåer i arbetet och att de själva väljer vilken nivå de vill arbeta på. En elev berättar att hen i materialinriktning trä och metall just nu arbetar med att tillverka en kniv. Eleven berättar att hen valt att infoga flera olika material i sitt knivhandtag vilket lett till ett omfattande arbete med att forma, slipa och putsa kniven. Lärare i båda materialinriktningarna beskriver att de förväntar sig av eleverna att de gör sitt bästa samt att eleverna ska vilja ta hem sina slöjdföremål vara stolta och vilja visa upp vad de gjort.

Undervisningen består oftast av enskilt arbete och eleverna får endast i viss mån dela erfarenheter med varandra i organiserad form. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lektionerna är utformade så att eleverna främst arbetar med sina egna arbetsuppgifter. Lärare och elever ger ett par exempel på att det i materialinriktningen trä och metall finns tillfällen där eleverna får arbeta i grupper. Det handlar till exempel om inslag där eleverna i grupp ska bygga broar och bilar som ger eleverna möjlighet att reflektera och med gemensamma erfarenheter lösa problem. Elever berättar att de i samband med denna uppgift samtalade om det gemensamma arbetet och utbytte idéer så att produkten skulle bli funktionell. Liknande inslag framkommer dock inte i materialinriktningen textil. Däremot ges alla elever möjligheter att på eget initiativ dela erfarenheter i ett gemensamt lärande. Det framgår även av Skolinspektionens lektionsobservationer att samarbete uppmuntras av lärarna och att eleverna delar erfarenheter löpande och stöttar varandra på ett naturligt sätt i arbetsprocessen.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna återkommande reflekterar över arbetsprocessen och resultat tillsammans med lärare.

Lärarna ställer återkommande frågor till eleverna och låter dem utvärdera och bedöma resultatet av sitt arbete. Lärare uppger att elevernas reflektioner kring sina processer utgör en naturlig del av undervisningen och sker löpande. Lärare i materialinriktning textil säger att hen exempelvis kan fråga hur elever upplevde ett nytt moment, om det var svårt eller om hen som lärare hade kunnat göra på ett annat sätt för att det skulle bli tydligare. Läraren tillägger att hen till vissa elever ställer vägledande frågor för att hjälpa dem att reflektera och hitta egna lösningar medan hen till andra elever behöver ge en tydligare vägledning. Exempel på detta

framkommer under Skolinspektionens lektionsobservationer där läraren ställer frågor till elever om deras val av metoder, verktyg och om hur olika val kan påverka deras process. Av intervjuer med såväl lärare som elever framgår att eleverna även reflekterar över arbetsprocessen i en slutredovisning. Lärare uppger att eleverna då reflekterar kring givna frågor om bland annat slöjdproduktens kvalitet, hur eleverna fick sina idéer, hur de planerade, hur de gick till väga, hur de värderar sin slutprodukt samt vad de hade kunnat göra annorlunda. Det framkommer vidare att elever kan få skriftlig respons från lärarna på sina redovisningar medan framåtsyftande kommentarer oftast sker muntligt. En elev berättar att hen i sin slutreflektion skrivit att det nog hade blivit bättre om hen valt en stabilare plywoodskiva till sin baslåda eftersom det skulle ha blivit mer hållbart. En annan elev berättar att hen skrivit att hen slipat ned skaflet till sin kniv lite för mycket och att hen skulle göra det annorlunda nästa gång.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning med varierade arbetsformer så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Enligt läroplanen ska eleverna få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det ser olika ut mellan materialinriktningarna i vilken mån eleverna får möjlighet att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande. Arbetsformerna i båda materialinriktningar utgörs i första hand av individuellt arbete men det är endast i materialinriktningen trä och metall som eleverna ges vissa möjligheter att samarbeta och lära tillsammans. Genom att variera arbetsformer och låta eleverna arbeta både enskilt, i par och i grupp ges eleverna möjlighet till att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna varierar arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen endast i viss utsträckning ger eleverna fördjupad förståelse och kunskap om olika material. Däremot får eleverna kunskaper om olika slöjdmetoder som bidrar till hållbara produkter.

Eleverna får endast till viss del fördjupa sina kunskaper om olika material samt hur deras ursprung och framställning kan påverka miljön. I materialinriktningen textil uppger en lärare att hen har genomgångar i materiallära och att eleverna bland annat får se filmer om textilproduktion, exempelvis om bomull, och svara på frågor efteråt. Lärarna i båda materialinriktningarna uppger att de vid olika tillfällen under ett projekt undervisar om olika material på förekommen anledning. I materialinriktningen trä och metall uppger en lärare att hen går igenom de material eleverna ska använda i undervisningen och tar upp hur de framställs, deras utseende och egenskaper men inte hur materialen transporteras. Läraren berättar vidare att hen i mindre utsträckning samtalar om hållbarhet men uppger att när elever ser att material beter sig olika, exempelvis att furu är mjukt och lättarbetat men spricker lätt, kan de ställa frågor om de olika materialen och läraren kan då berätta mer. Läraren ger som exempel att hen har talat om olika materials egenskaper när elever väljer träslag till knivskaft. Elever bekräftar att lärarna talar om olika materials egenskaper i båda materialinriktningarna på förekommen anledning men att lärarna inte talar så mycket om miljöpåverkan gällande de olika materialen.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om olika slöjdmeter som bidrar till slöjdprodukter som är användbara och håller länge. Lärare uppger att de i början av ett projekt går igenom de slöjdmeter eleverna ska använda och samtalat om vilka tekniker som ger bäst kvalitet och hållbarhet. Lärare i materialinriktning textil ger som exempel att hen talar med elever om vilken söm de ska använda för ökad hållbarhet, var sömmen ska sitta beroende på vilken typ av söm det är samt vikten av att välja typ av tråd efter tyg för att det ska bli en hållbar produkt. En lärare i materialinriktningen trä och metall ger exempel på att eleverna får lära sig att rostspray och målning förlänger livet på metall- respektive träprodukter samt hur sinkning expanderar över tid och blir starkare jämfört med skruvar och spikar som istället kan rosta med åren och därigenom tappa i hållbarhet. Läraren berättar att hen kan ge elever tips att byta till ett hårdare träslag eller använda tvåkomponentslim istället för trälim när en produkt behöver förstärkas. I intervjuer bekräftar elever att de får vägledning av lärarna i båda materialinriktningarna i hur föremål kan göras hållbara, exempelvis genom att välja rätt material för användningsområdet, sy med sicksömsöm, sy med olika lager, fästa tråden, måla, olja, vaxa, och rostbehandla. Vidare uppger lärarna att de har uppmanat eleverna att vara noggranna och inte slarva för då kommer föremålen att gå sönder fortare. Under en av Skolinspektionens lektionsobservationer visar en lärare hur en elev får ett föremål att bli mer genomarbetat och hållbart genom att lägga mer tid på att slipa. Elever ger också exempel på föremål de fått tillverka i ämnet slöjd som blivit användbara i vardagen, såsom smörknivar, skärbräddor, verktygslådor och necessärer.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen är utformad så att eleverna får reflektera och göra självständiga val av metoder som bidrar till resurshushållning, exempelvis att laga ett trasigt föremål eller att återbruka olika material. Lärare i materialinriktningen textil berättar exempelvis om ett valbart moment i årskurs 9 där elever kan ta med trasiga jeans hemifrån som de ska göra något nytt av, som toppar och kjolar. Lärare i materialinriktningen trä och metall ger exempel på ett par projekt där resurshushållning står i fokus, som att bygga en bro med spillvirke och att eleverna gruppvis ska bygga bilar utifrån en begränsad mängd material. I intervjuer berättar både lärare och elever att resurshushållning även kommer in i undervisningen i båda materialinriktningarna, bland annat genom att elever lär sig klippa respektive såga effektivt i olika material för att undvika onödigt spill och att

använda spillbitar, exempelvis för att prova en ny teknik på eller i val till ett visst projekt, till exempel att sy en necessär. Elever berättar att de även kan få hjälp av lärare i textilslöjd med att laga sina egna kläder om de har gått sönder. En elev ger också exempel på att hen lärt sig att laga hål i trä med sågspån och lim. Vidare ger elever exempel på tekniker de utvecklat under flera års slöjdundervisning och som de kan använda på egen hand utanför skolan, som att lägga upp ett par byxor, att mäta och beräkna inför ett projekt hemma samt olika metoder för att kunna bygga och fixa hemma. En elev berättar att hen lärt sig svetsa och att det kan komma till nytta i ett framtida yrkesliv. Utöver detta berättar lärare och elever att eleverna i olika delar av undervisningen ges möjlighet att reflektera över hur det egna arbetet påverkar miljön. I materialinriktningen textil får elever exempelvis se filmer om återbruk och textilproduktion med efterföljande frågor att besvara. Både lärare och elever berättar att eleverna reflekterar över miljö- och hållbarhetsaspekter i sin slutredovisning och att eleverna bland annat ska skriva om val av material i förhållande till funktion och kvalitet.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Av läroplanen framgår att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om förutsättningar för en god miljö och en hållbar utveckling och kunskaper om och förståelse för den egna livsstilen betydelse för hälsan, miljön och samhället.¹ Av kursplanen för ämnet slöjd framgår bland annat följande gällande hållbar utveckling. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativiteten och handlingsberedskapen samt stärker tilltron till den egna förmågan att hantera olika praktiska problem i vardagen. Detta är betydelsefullt för individens och samhällets utveckling och för att främja hållbar utveckling. Eleverna ska också ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling.

¹ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

Därigenom kan undervisningen bidra till att eleverna utvecklar ett miljömedvetet förhållningssätt.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna endast i viss utsträckning får en undervisning som fördjupar deras kunskaper om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Genom att utforma en undervisning som synliggör olika materials egenskaper ur ett hållbarhetsperspektiv kan eleverna få en fördjupad kunskap och förståelse för olika material och hur deras ursprung, framställning och transport påverkar miljön.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ger eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.³

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i låg utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn endast i viss utsträckning har organiserat slöjdämnet så att elever oavsett könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

² Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

³ [Undervisning i slöjdämnet - Skolverket](#), hämtad 2026-06-12.

Rektorn har delvis organiserat så att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen, men ser inte till att elever i årskurs 9 får göra ett medvetet val av materialinriktning. Rektorn uppger att samtliga elever läser båda materialinriktningar växelvis under årskurs 7 och 8 samt att slöjdgrupperna i dessa årskurser har en jämn könsfördelning. Inför årskurs 9 får eleverna däremot välja materialinriktning och rektorn uppger i intervju att eleverna har den kunskap och mognad som behövs för att göra ett medvetet val. Av intervjuer med såväl rektorn som lärare och elever framgår dock att valet inte är underbyggt utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Rektorn uppger till exempel att det varje år endast är enstaka elever som går emot könsstereotypa normer i sina val och att rektorn inte har gett några särskilda direktiv för ämnet slöjd rörande jämställdhetsperspektivet. Lärare uppger att eleverna inför valet informeras om vad de kommer att få tillverka och vad som förväntas av dem i respektive materialinriktning. Elever berättar dock att valet inte föregås av någon information utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Elever berättar att det är sällsynt med könsblandade slöjdgrupper i årskurs 9, även om alla elever får välja vad de vill, eftersom eleverna väljer materialinriktning efter den rådande normen. Även lärare uppger att eleverna främst gör könsstereotypa val men att det kan se olika ut från år till år. Vidare uppger rektorn att alla elever har möjligheten att byta materialinriktning ifall de ångrar sina val.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att pröva olika materials kombinationsmöjligheter med varandra. I intervjuer tar lärare och elever upp flera exempel på projekt i undervisningen där olika material kombineras, exempelvis knivar med handtag gjorda av både horn, olika typer av träslag och metall. Lärare uppger att det också finns elever i årskurs 9 som bygger en soffa av trä med dynor i textil och andra som bygger baslådor och mellanväggar till sina A-traktorer för att sedan klä dem med tyg. Lärarna beskriver att de har gemensam planeringstid för slöjdamnet och att lektionerna ligger parallellt i de olika materialinriktningarna. Lärarna uppger att de därför har goda förutsättningar att samverka kring materialkombinationer men att det hittills inte varit en självklar del av planeringen. Lärare tillägger att de önskar ha fler projekt som går över materialinriktningarna men att de ännu inte har hittat rätt form för det.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att lärarna i begränsad utsträckning lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna samtalar sällan med eleverna om olika föreställningar kring kvinnligt och manligt. Lärare uppger att de i undervisningen varken tagit upp det historiska perspektivet av ämnet slöjd där pojkar och flickor

traditionellt arbetade med skilda uppgifter eller slöjdämnet i förhållande till framtida gymnasie- och yrkesval i syfte att vidga elevernas perspektiv om kvinnligt och manligt. Lärare beskriver visserligen att fler elever gör icke-könstraditionella gymnasieval än tidigare, men beskriver samtidigt att det kan finnas en viss könsstereotypisk jargong hos vissa elever, eftersom materialinriktningarna är olika och passar elever olika bra. En lärare uppger att hen bemöter eventuella nedsättande könsnormativa uttalanden från elever och ber eleverna då förklara hur de tänker. I intervjuer med elever framkommer att det inte förs samtal om föreställningar och normer utifrån ett jämställdhetsperspektiv i slöjdundervisningen. Elever beskriver att flickor och pojkar oftast håller sig var för sig i slöjdsalarna men att lärare i materialinriktningen trä och metall sätter ihop både flickor och pojkar vid grupparbeten. Det framgår av intervjuer med lärare och elever att både flickor och pojkar bemöts på ett likvärdigt sätt och att lärare i respektive materialinriktning uppmuntrar elever att prova olika moment och tekniker oavsett könstillhörighet. Vidare berättar både elever och lärare att elevers val av slöjdföremål, design eller tekniker inte blir föremål för negativa kommentarer flickor och pojkar emellan.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 3

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Organisera så att elevernas val av materialinriktning görs medvetet och underbyggt utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.⁴

⁴ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det val av materialinriktning som eleverna gör i årskurs 9 varken blir medvetet eller underbyggt utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Genom att rektorn ser till att flickor och pojkar görs medvetna om traditionella könsmonster ökar möjligheten för ett underbyggt val. Dessutom ökar möjligheten att utveckla tankar om normerna kring vad som anses kvinnligt och manligt samt att traditionella könsroller motverkas.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn organiserar slöjdämnet så att elevernas val av materialinriktning görs medvetet och underbyggt utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Utvecklingsområde 4

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Av läroplanen framgår att skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.⁵

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna i begränsad utsträckning lyfter frågor kopplat till jämställdhet med eleverna i slöjdundervisningen. Lärarna bemöter främst frågor om föreställningar och normer kring kvinnligt och manligt vid uppkomna situationer men behandlar inte dessa frågor systematiskt i undervisningen. Genom att återkommande synliggöra och diskutera traditionella könsmonster samt utmana de föreställningar som flickor och pojkar kan ha, ges eleverna möjlighet att utveckla en ökad medvetenhet om könsbundna normer. Detta

⁵ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

kan i sin tur bidra till att motverka begränsningar i deras vardag och i framtida val, exempelvis vad gäller utbildning och yrkesinriktning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärare löpande reflekterar och diskuterar olika frågor kring jämställdhet med eleverna. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.⁶

På Skolinspektionens vägnar

X Roger Persson

Beslutsfattare

Signerat av: Roger Persson

X Malin Hennius

Föredragande

Signerat av: Malin Hennius

I handläggningen av ärendet har även utredare Maria Hermansson deltagit.

⁶ [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) hämtad 2026-06-10.

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Sannerudsskolan 7-9 den 21 maj 2026. Besöket genomfördes av utredarna Malin Hennius och Maria Hermansson.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Kils kommun med årskurserna 7-9. På skolenheten går 420 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.⁷

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁸ Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.⁹

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.¹⁰

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.¹¹

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.¹² I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

⁷ 26 kap. 20 § skollagen.

⁸ 1 kap. 4 § skollagen.

⁹ 1 kap. 5 § skollagen.

¹⁰ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

¹¹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹² 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.¹³

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.¹⁴

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

¹³ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁴ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.¹⁵

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹⁶

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹⁷

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹⁸

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁷ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹⁸ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹⁹

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²⁰

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.²¹ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.²² På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.²³

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

¹⁹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

²⁰ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

²¹ 2 kap. 9 § skollagen.

²² 2 kap. 10 § skollagen.

²³ Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²⁴

²⁴ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.